



2018



TØNDER  
KOMMUNE



§16b Miljøtilladelse af husdyrbrug  
Nr. Vollum 20

# INDHOLDSFORTEGNELSE

Indledning .....	3
AFGØRELSE OM MILJØGODKENDELSE .....	4
MILJØTEKNISK BESKRIVELSE OG VURDERING.....	6
A. OPLYSNINGER OM ANSØGER OG EJERFORHOLD .....	6
B. OPLYSNINGER OM HUSDYRBRUGET OG DET ANSØGTE.....	7
1) Indretning og drift af anlæg .....	7
Stald og anlæg.....	7
Gødningsopbevaring og -håndtering.....	8
Kapacitetsopgørelse.....	9
2) Anlægsarbejder og bygningsmæssige ændringer.....	9
3) Forbindelse til andre husdyrbrug .....	9
4) Lokalisering og landskab .....	9
Lokaliseringskrav jf. § 6 i husdyrloven.....	9
Afstandskrav jf. § 7 i husdyrloven.....	10
Afstandskrav jf. § 8 i husdyrloven.....	10
Landskabelige hensyn .....	10
5) Ammoniak.....	11
Ammoniakfølsom natur (kategori 1, 2 og 3). .....	11
Natura 2000-områder .....	12
Naturbeskyttelseslovens § 3.....	12
6) Lugt .....	12
7) Øvrige emissioner og gener .....	13
Støj og vibrationer .....	13
Støv .....	13
Fluer og skadedyr .....	13
Til- og frakørsel .....	14
Lys .....	14
Driftsforstyrrelser og uheld .....	14
Kemikalier og pesticider .....	15
Olie og brændstof .....	16
Egenkontrol .....	16
8) Reststoffer, affald og ressourceforbrug .....	16
Spildevand .....	16
Affald.....	17
Energiforbrug.....	17
Vandforbrug.....	18
9) Bedste tilgængelige teknik (BAT) - Ammoniak.....	19
10) Eventuelle grænseoverskridende virkninger:.....	19
ØVRIGE RELEVANTE OPLYSNINGER .....	19
Bilag I arter .....	19
Bilag IV arter .....	20
VILKÅR .....	21
HUSDYRBRUGETS ANLÆG .....	23
Stalde og anlæg .....	23
Gødningsopbevaring og -håndtering .....	23
Landskabelige hensyn .....	23
Ammoniak .....	24
Lugt.....	25

Støj .....	25
Fluer og skadedyr .....	25
Lys .....	25
Driftsforstyrrelser og uheld .....	26
Kemikalier og pesticider .....	26
Olie og brændstof .....	26
Egenkontrol og management .....	26
Affald .....	27
Energiforbrug .....	27
Vandforbrug .....	27
HØRINGER .....	28
KLAGEVEJLEDNING .....	28
BILAG .....	28

## Indledning

Gerrit Cornelis Damsteegt har den 20. september 2018 søgt om miljøtilladelse på ejendommen Nr. Vollum 20, 6261 Bredebro.

Tilladelsen bygger på oplysningerne i ansøgningen (skema nr. 206479) med tilhørende bilag.

Tilladelsen indeholder først en miljøteknisk beskrivelse og vurdering af ejendommen herunder afsnit der vedrører husdyrbrugets påvirkning af omgivelserne. Derefter er der et afsnit der indeholder et ikke-teknisk resume der beskriver konsekvenserne for mennesker og miljø. Til sidst er vilkårene for afgørelsen.

Der gives 6 års frist for fuld udnyttelse af godkendelsen. Men fuld udnyttelse menes at møddingsplads er etableret og ændringer af produktionsarealer er gennemført.

### Historik

Ejendommen har en § 12 miljøgodkendelse fra 2007. Denne godkendelse bortfalder når der meddeles miljøtilladelse efter § 16b.

I september 2018 blev der via anmeldelse givet godkendelse til etablering af en ny malkestald med opsamlingsplads vest for den eksisterende kostald.

### Miljøtilladelse § 16b – 2018

Hele udvidelsen kommer til at foregå i eksisterende bygninger. I forbindelse med opførelsen af den ny malkestald bliver der en lille ombygning i kostalden hvor der laves ca. 12 nye sengepladser i forbindelse med at malkerobotterne fjernes. I denne forbindelse stiger produktionsarealet med senge og spalter fra ca. 1930 m<sup>2</sup> til ca. 2050 m<sup>2</sup> og den store dybstrøelsesboks, der bruges til skånehold/opstarterhold udvides fra ca. 95 m<sup>2</sup> til ca. 120 m<sup>2</sup>. Den gamle kostald bruges fremadrettet til de mindste kvier (0-6 mdr.), så pladsen i kostalden hvor der tidligere stod kalvehytter ændres til én stor dybstrøelsesboks. Derudover etableres der en ny møddingsplads på ca. 15 m x 30 m (450 m<sup>2</sup>) nord for plansiloanlægget.

## AFGØRELSE OM MILJØTILLADELSE

Tønder Kommune meddeler 14. december 2018 miljøtilladelse til husdyrbruget på Nr. Vollum 20, 6261 Bredebro med de stillede vilkår.

Tilladelsen er meddelt jf. § 16b i husdyrloven<sup>1</sup>. Vurderinger og vilkårsfastsættelse er foretaget efter husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen<sup>2</sup> og husdyrgødningsbekendtgørelsen<sup>3</sup>.

Der godkendes følgende:

Produktionsareal:

600 m<sup>2</sup> produktionsareal dybstrøelse til alle kvæg, heste, får og geder.

2050 m<sup>2</sup> produktionsareal spaltegulv med kanal bagskyl eller ringkanal til alle typer kvæg.

240 m<sup>2</sup> produktionsareal dybstrøelse til alle typer kvæg.

Gødningsareal

1.116 m<sup>2</sup> gødningsareal til flydende husdyrgødning.

450 m<sup>2</sup> gødningsareal til fast husdyrgødning.

Projekterede anlæg:

Ny møddingsplads på ca. 450 m<sup>2</sup>.

Dispensationer fra afstandskrav

Skel øst for kostalden

Der søges om at udvide produktionsarealet i kostalden som er placeret i en afstand på ca. 10 m til naboskel. Dermed søges dispensation fra afstandskravet på 30 meter til naboskel.

Da udvidelsen sker i eksisterende kostald og nabomatriklen er intensivt drevet landbrugsjord vurderes den ikke at medføre gener.

Tønder Kommune meddeler derfor dispensation til afstandskravet jf. § 9 i Husdyrloven.

Vej øst for gl. kostald

Der søges om at udvide produktionsarealet i den gl. kostald som er placeret i en afstand på ca. 5 m til vejen. Dermed søges dispensation fra afstandskravet på 15 meter til vej.

Da udvidelsen sker i eksisterende kostald og de fysiske forhold dermed ikke ændres vurderes udvidelsen ikke at give anledning til gener på vejen.

Tønder Kommune meddeler derfor dispensation til afstandskravet jf. § 9 i Husdyrloven.

Tilladelsen bygger på ansøgning nr. 206479 indsendt via husdyrgodkendelse.dk.

---

<sup>1</sup> Lovbekendtgørelse nr. 1020 af 06-07-2018 om husdyrbrug og anvendelse af gødning m.v.

<sup>2</sup> Bekendtgørelse nr. 1021 af 06-07-2018 om godkendelse og tilladelse m.v. af husdyrbrug.

<sup>3</sup> Bekendtgørelse nr. 1076 af 28-08-2018 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.

Det er Tønder Kommunes vurdering, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger til at forebygge og begrænse forureningen. Herunder, at husdyrbruget kan drives på stedet under hensyn til omgivelserne, og ikke vil påvirke Natura 2000 områder væsentligt eller ødelægge plantearter, yngle- eller rastekområder for bilag IV arter.

Afgørelsen kan skriftligt påklages til Miljø- og Fødevareklagenævnet jf. vejledning sidst i tilladelsen.

Flemming Refsgaard  
Miljømedarbejder

Kvalitetssikring:  
Peder Key Jensen  
Miljømedarbejder

# MILJØTEKNI SK BESKRIVELSE OG VURDERING

## A. OPLYSNINGER OM ANSØGER OG EJERFORHOLD

### 1) Bedriftsoplysninger:

Nr. Vollum 20  
Ejendomsnr. : 5500001342  
CVR: 29258929  
CHR: 49555

### 2) Kontaktoplysninger:

Gerrit Cornelis Damsteegt  
Nr. Vollum 20, 6261 Bredebro  
Mobil: 23302952

### 3) Ejer af ejendom:

Gerrit Cornelis Damsteegt  
Nr. Vollum 20, 6261 Bredebro  
Mobil: 23302952

### 4) Rådgiver:

Louise H. Riemann - LHN  
Mobil: 24776728  
E-mail: lhr@lhn.dk

5) Andre husdyrbrug der drives sammen med det ansøgte  
Ingen

## B. OPLYSNINGER OM HUSDYRBRUGET OG DET ANSØGTE

### 1) Indretning og drift af anlæg

#### Stald og anlæg

Oplysninger om ejendommens indretning og drift fremgår af nedenstående figur og tabeller.



Figur: Placering af stalde og gødningsanlæg



Nr	Staldafsnit	Stald m <sup>2</sup>	Produktionsareal og produktionstype
1	Kostald	2975 m <sup>2</sup>	2050 m <sup>2</sup> sengestald med spalter(kanal, bagskyl el. ringkanal) til alle typer kvæg
			240 m <sup>2</sup> dybstrøelse til alle typer kvæg
2	Gamle Kostald	600 m <sup>2</sup>	600 m <sup>2</sup> dybstrøelse til alle kvæg, heste, får og geder
Nr	Opbevaringslagre	Lagertype/gødningstype	Areal m <sup>2</sup>
5	Gyllebeholder 1280 m <sup>3</sup>	Flydende	280 m <sup>2</sup>
9	Gyllebeholder 4007 m <sup>3</sup>	Flydende	836 m <sup>2</sup>
16	Møddingsplads 450 m <sup>2</sup>	Til fast gødning fra kvæg, heste, får og geder	450 m <sup>2</sup>

Tabel: Ansøgt drift

Nr	Staldafsnit	Stald m <sup>2</sup>	Produktionsareal og produktionstype
1	Kostald	2975 m <sup>2</sup>	1930 m <sup>2</sup> sengestald med spalter(kanal, bagskyl el. ringkanal) til alle typer kvæg
			182 m <sup>2</sup> dybstrøelse til alle typer kvæg
2	Gamle Kostald	600 m <sup>2</sup>	350 m <sup>2</sup> dybstrøelse til alle typer kvæg
Nr	Opbevaringslagre	Lagertype/gødningstype	Areal m <sup>2</sup>
5	Gyllebeholder 1280 m <sup>3</sup>	Flydende	280 m <sup>2</sup>
9	Gyllebeholder 4007 m <sup>3</sup>	Flydende	836 m <sup>2</sup>

Tabel: Nudrift

Skitse med angivelse af produktionsarealerne i ansøgt drift i kostalden fremgår af bilag 1.

### Gødningsopbevaring og -håndtering

#### Ansøger oplyser:

*Opbevaring af gylle sker i beholdere på ejendommen og dybstrøelse opbevares på ejendommens møddingsplads samt i markstak.*

*De store staldafsnit med dybstrøelse tømmes 6 gange årligt og køres direkte ud og pløjes ned hvis dette kan lade sig gøre. Dybstrøelsen ved kalvene samt i kælvningsboksene tømmes ca. hver 3-4 uge efter behov. Der pumpes gylle ca. hver 4-5 uge 4-5 timer efter behov.*

- *Gyllepumpning overvåges.*
- *Gylletank kontrolleres for flydelag og der føres logbog.*
- *Gylletanke kontrolleres i 10 års-kontrollen af autoriseret kontrollør.*
- *Der føres journal over placering af evt. markstakke. Det tilstræbes dog at dybstrøelsen køres direkte ud, og nedpløjes umiddelbart lige herefter.*
- *Der overpumpes ikke gylle de 2 gyllebeholdere imellem, ligesom gyllebeholderne er uden pumpe.*
- *Der anvendes traktorpumper og gyllevogne med auto-stop i.f.m. gyllekørsel.*
- *Inden overpumpning af gylle fra stalde til gyllebeholderne tjekkes det, om der er plads i gyllebeholderne.*

Tønder Kommune vurderer:

Tønder Kommune vurderer, at de anvendte udbringningsteknikker og opbevaring af husdyrgødningen lever op til gældende regler på området. Der stilles vilkår til gødningsopbevaring og håndtering.

Vi vurderer, at der med ansøgers redegørelse og de stillede vilkår er taget tilstrækkelig hensyn til omkringboende, så gødningshåndtering og opbevaring ikke er til væsentlig gene for omgivelserne.

Kapacitetsopgørelse

Ansøger oplyser:

Overslag opbevaringskapacitet ca. 170 køer + opdræt

*Den samlede opbevaringskapacitet for gylle er opgjort til ca. 7287 m<sup>3</sup> (1.280 m<sup>3</sup> + 4.007 m<sup>3</sup> + min 2000 m<sup>3</sup> i kanaler).*

*Den samlede opbevaringskapacitet for dybstrøelse er uendelig, da der etableres en mødding på 450 m<sup>3</sup> samt muligheden for at oplagre komposteret dybstrøelse i markstak.*

*Den ny mødding bliver ca. 15 m x 30 m (450 m<sup>2</sup>). Pladsen forbindes med gyllesystemet.*

*Det eksisterende plansiloanlæg er på ca. 2500 m<sup>2</sup>. Vandet opsamles i en beholder på ca. 15 m<sup>3</sup> hvorfra det sprinkles ud efter gældende regler. Ved behov er der også mulighed for at pumpe til gyllesystemet.*

*Opbevaringskapaciteten svarer til ca. 14,5 mdr. Opbevaringskapacitet og kravet til opbevaringskapacitet er derfor overholdt.*

Tønder Kommune vurderer:

På baggrund af ovenstående oplysninger vurderer Tønder Kommune at opbevaringskapaciteten på husdyrbruget er tilstrækkelig.

## 2) Anlægsarbejder og bygningsmæssige ændringer

Ansøger oplyser:

*Hele udvidelsen foregår i eksisterende bygninger. Det eneste ny der etableres er en ny møddingsplads på ca. 15 m x 30 m (450 m<sup>2</sup>) nord for plansiloanlægget. Placeringen af denne opfylder alle de generelle afstandskrav.*

Tønder Kommune vurderer:

Der stilles vilkår til møddingspladsens, placering og indretning. På baggrund af ovenstående oplysninger vurderes det, at ansøger har redegjort tilstrækkeligt for møddingspladsens placering og indretning.

## 3) Forbindelse til andre husdyrbrug

Ansøger oplyser:

*Ingen oplysninger – der ejes og drives ikke andre husdyrbrug.*

## 4) Lokalisering og landskab

Lokaliseringskrav jf. § 6 i husdyrloven

Etablering af husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg på husdyrbrug og udvidelse og ændring heraf, der medfører forøget forurening, er ikke tilladt inden for følgende afstande:

Afstand til nærmeste naboer og byzone m.v.	Afstandskrav	Afstand / retning
Eksisterende eller, ifølge kommuneplanens rammedel, fremtidigt byzone- eller sommerhusområde (Bredebro).	50 m	ca. 2500 m (S)
Område i landzone, der i lokalplan er udlagt til boligformål, blandet bolig og erhverv eller til offentlige formål med henblik på beboelse, institutioner, rekreative formål og lignende (Bredebro).	50 m	ca. 2500 m (S)
Nærmeste nabobeboelse er Nr. Vollum 18	50 m	ca. 70 m (NØ)

Tabel 5: Afstand fra staldanlæg til nærmeste naboer og byzone mv.

Afstandskravene i husdyrlovens § 6 er overholdt.

Afstandskrav jf. § 7 i husdyrloven

Etablering, udvidelse og ændring af husdyranlæg eller gødningsopbevaringsanlæg på husdyrbruger ikke tilladt, hvis anlægget ligger i en afstand på mindre end 10 m til eller helt eller delvis inden for kategori 1 og 2 natur:

Afstand til nærmeste ammoniakfølsomme natur	Afstandskrav	Afstand / retning
Kategori 1 (ammoniakfølsomme naturtyper inden for internationale naturbeskyttelsesområder)	10 m	ca. 6 km (NØ)
Kategori 2 (ammoniakfølsomme naturtyper uden for internationale naturbeskyttelsesområder)	10 m	ca. 5 km (NØ)

Tabel 6: Afstand fra staldanlæg til nærmeste kategori 1 og 2 natur

Afstandskravene i husdyrlovens § 7 er overholdt.

Afstandskrav jf. § 8 i husdyrloven

Etablering af husdyranlæg og gødnings- og ensilageopbevaringsanlæg på husdyrbrug og udvidelse eller ændring heraf, der medfører forøget forurening, er ikke tilladt inden for følgende afstande:

Afstand fra anlæg	Afstandskrav	Afstand / retning
Vandforsyningsanlæg, der ikke er til almen vandforsyning.	25 m	ca. 50 m fra kostalden (VNV)
Vandforsyningsanlæg til almen vandforsyning	50 m	Ingen indenfor 2000 m
Vandløb (herunder dræn) og søer, jf. dog stk. 2. Beholdere til opbevaring af flydende husdyrgødning må endvidere ikke etableres inden for en afstand af 100 m til åbne vandløb og til søer med et areal, der er større end 100 m <sup>2</sup>	15 m (dog 100 m ved gyllebeholder)	ca. 150 m (S) fra den store gyllebeholder til vandløb
Offentlig vej og privat fællesvej	15 m	Ca. 5 m (Ø) Gl. kostald til vej
Levnedsmiddelvirksomhed	25 m	Ingen indenfor 25 m
Beboelse på samme ejendom	15 m	> 15 m til stald
Naboskel	30 m	Ca. 10 m til kostalden (1) (Ø)

Tabel 7: Afstande jf. §8.

Afstandskravene i husdyrlovens § 8 er overholdt, bortset fra afstandskravet til naboskel for kostalden, hvor der sker en mindre udvidelse samt afstandskravet til vej for den gl. kostald, hvor der også sker en udvidelse. Dispensationer fra afstandskravene fremgår af afgørelse om miljøtilladelse på side 4.

## Landskabelige hensyn

### Ansøger oplyser:

*Hele udvidelsen foregår i eksisterende bygninger. Det eneste ny der etableres er en ny møddingsplads på ca. 15 m x 30 m (450 m<sup>2</sup>) nord for plansiloanlægget. Placeringen af denne opfylder alle de generelle afstandskrav.*

*Ejendommen ligger i et landskab med et meget fladt terræn, hvor højdekurven er 2-6.*

*Bygningernes højde variere lidt, hvor gyllebeholderen er lavest med sine ca. 2 m over terræn og hvor den eksisterende kostald er højeste med ca. 12,15 m. Taghældningen ligger på mellem 20-30 grader.*

*De ældste bygninger dvs. bygningerne nord for Nr. Vollum vej er opført i røde mursten og gråt/sort eternittag.*

*Kostald er opført med grå stålplader og grå gardiner og gråt eternittag med 22 pct. hældning.*

*Ejendommen er delt i to hvor det oprindelige Nr. Vollum 20 er placeret nord for Nr. Vollum og de nyeste bygninger er placeret syd for Nr. Vollum. Kostalden (1.) er beliggende ca. 120 m syd sydvest for den oprindelige ejendom og uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer på Nr. Vollum 20.*

*Den oprindelige ejendom ligger tilbagetrukket ca. 75 m fra Nr. Vollum (målt fra stuehuset) og Kostalden syd for Nr. Vollum ligger ca. 16 m fra Nr. Vollum. Der er meget spredt beplantning fra op mod Nr. Vollum fra begge sider. Derimod er der forholdsvis brede levende hegn mod syd, øst og vest ved kostalden. Ved de oprindelige bygninger nord for Nr. Vollum er der primært beplantning mod øst. Men alt i alt, så fremstår ejendommen ikke særligt tydeligt i landskabet og i og med at udvidelsen foretages indenfor eksisterende bygningsmasse er der således ikke planlagt yderlige beplantning. Der er 3 indkørsler til bygningerne nord for Nr. Vollum og 2 indkørsler til bygningerne syd for Nr. Vollum dvs. 4 i alt.*

*Anlægget er ikke berørt af følgende: kystnærhedszonen, Lavbundsarealer inkl. okkerklassificering, skovrejsningsområder, strandbeskyttelseslinje, klitfredningslinje, Sø- og åbeskyttelseslinje, skovbyggelinjer, kirkebyggelinjer, fredede områder, fredede fortidsminder og beskyttede diger.*

### Tønder Kommune vurderer:

Husdyrbruget ligger i et intensivt dyrket landskab. Området er domineret af store og mellemstore landbrug. Landskabet rummer desuden enkelte andre tekniske anlæg, især vindmøller.

På baggrund af ansøgers oplysninger vurderes det at den nye møddingsplads etableres i tilknytning til eksisterende bygninger og at den er nødvendig for landbrugsdriften.

Det vurderes at det synsmæssige indtryk ikke vil ændre sig væsentligt efter pladsen er opført.

Der stilles fastholdende vilkår om placeringen af møddingspladsen og om vedligeholdelse af læhegnene i markskel vest og øst for anlægget.

Med de stillede vilkår om placering og beplantning vurderer vi sammenfattende, at de landskabelige værdier ikke tilsidesættes og at anlægget ikke vil virke forstyrrende i landskabet.

## 5) Ammoniak

Ammoniakfølsom natur (kategori 1, 2 og 3).

Nærmeste kategori 1 natur ligger ca. 6 km mod nordøst.

Beregningen viser, at totaldepositionen fra husdyrbruget er 0,0 kg N/ha/år, hvilket er under beskyttelsesniveauet.

Nærmeste kategori 2 natur ligger ca. 5 km mod nordøst.  
Beregningen viser, at totaldepositionen fra husdyrbruget er 0,0 kg N/ha/år, hvilket er under beskyttelsesniveauet.

Nærmeste kategori 3 natur ligger ca. 2,5 km mod nordøst.  
Beregningen viser at merdepositionen fra husdyrbruget er 0,0 kg N/ha/år, hvilket er under beskyttelsesniveauet.

Beskyttelsesniveauet for ammoniakfølsom natur er derfor overholdt.

#### Natura 2000-områder

Nærmeste natura 2000-område er habitatområde nr. 86 Brede Å ca. 1,2 km sydvest for husdyrbruget.

Beregninger viser, at totaldepositionen fra husdyrbruget vil udgøre 0,0 kg N/ha/år i nærmeste punkt på området efter udvidelsen.

Vi vurderer, at det ansøgte projekt ikke kan få negativ virkning på Natura 2000 området, herunder de arter og naturtyper, som området er udpeget for at beskytte. Vi vurderer også, at det ansøgte projekt ikke i kumulation med andre projekter vil få negativ virkning på udpegningsgrundlaget for området som følge af ammoniak.

Tønder Kommune konkluderer, at det ikke er nødvendigt at foretage en miljøkonsekvensvurdering.

#### Naturbeskyttelseslovens § 3

Indenfor en afstand af 1000 m til husdyrbruget ligger 2 områder som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Det er en eng ca. 950 m sydvest for husdyrbruget og en sø ca. 550 m nordvest for husdyrbruget.

Ingen af områderne vil modtage en merdeposition på over 1 kg. Det ansøgte projekt vurderes på den baggrund ikke at give anledning til tilstandsændringer af naturområderne.

## 6) Lugt

Der er foretaget en beregning af lugtgeneafstanden.

Samlet resultat af lugtberegning  

Bebyggelse	Kumulation	Model	Ukorrigeret geneafstand (m)	Korrigeret geneafstand (m)	Vægtet gennemsnitsafstand (m)	Genekriterie overholdt
 Nr Vollum 18	0	FMK	94,7	94,7	226,2	Ja
 Nr Vollum 22	0	FMK	94,7	94,7	153,8	Ja
 Krogen 7	0	NY	219,3	219,3	1913,5	Ja
 Bredebro, Brede	2	NY	329,3	375,4	2611,5	Ja

Tabel: Lugtberegning

Beregningerne viser, at lugtgenekriteriet er overholdt.  
Ejendomme med landbrugspligt er ikke omfattet af lugtbeskyttelsen.

Tønder Kommune vurderer:

For at begrænse lugtgenerne stilles der vilkår om, at der ikke må være markstakke med dybstrøelse eller ensilage inden for 100 m fra nabobeboelser.

Under forudsætning af, at vilkårene overholdes, vurderer vi, at der er taget tilstrækkelige hensyn til de omkringboende.

## 7) Øvrige emissioner og gener

Støj og vibrationer

Ansøger oplyser:

*Støjklender er primært levering af råvarer, gyllepumpning- og udbringning, foderblanding og kornvalsning. Alle støjklender er i aktivitet i en begrænset periode. Det vurderes, på grund af afstand til nærmeste nabo, at støjklenderne ikke giver anledning til evt. gener.*

*De mest larmende maskiner (kompressor og køletank) står i lukkede/isolerede rum.*

*Derudover kan der opstå lidt støj ved ind og udlevering af dyr. Dette foregår så vidt muligt indenfor normal arbejdstid.*

*Det forventes heller ikke at være et problem med fx vibrationer og lavfrekvente lyde fra ejendommen.*

Tønder Kommune vurderer:

For at sikre de nærmeste nabobeboelser mod væsentlige støjgener stilles der vilkår til det maksimale bidrag til den samlede støjbelastning og vilkår om, at transporter skal foregå i bestemte tidsrum.

Der er ikke projekteret særlige tiltag for at dæmpe støjklenderne, hvilket heller ikke skønnes nødvendigt.

Vi vurderer at vilkårene er tilstrækkelige til at sikre omgivelserne mod væsentlige støjgener.

Støv

Ansøger oplyser:

*Driften vil ikke medføre væsentlige støvgener uden for ejendommens eget areal.*

Tønder Kommune vurderer:

Vi vurderer, at de omkringboende er tilstrækkeligt sikret mod væsentlige daglige støvgener, og at støv kun i sjældne tilfælde f.eks. i forbindelse med høst vil give anledning til gener uden for ejendommen. Der stilles derfor ingen vilkår.

Fluer og skadedyr

Ansøger oplyser:

*For at undgå fluer og tilhold af skadedyr rengøres fodergange og øvrige staldarealer løbende. Fluer er som udgangspunkt ikke det store problem, men ved behov anvendes fluegift i dybstrøelse. Dybstrøelsen muges ud ofte. Om sommeren oftere end om vinteren. Mødding tildækkes hvis ikke daglig tilførsel.*

*Der anvendes Neporex til bekæmpelse af fluer i dybstrøelsen, og ejendommen er tilmeldt en erhvervsordning ved Jysk Skadedyrsbekæmpelse.*

Tønder Kommune vurderer:

Der er stillet vilkår om hygiejniveau og bekæmpelse så risiko for tilhold af skadedyr reduceres.

Det vurderes, at husdyrbruget vil sørge for god staldhygiejne, forsvarlig foderopbevaring, fjernelse af affald, foder og gødningsrester, så skadedyrsangreb forebygges.

Til- og frakørsel

Ansøger oplyser:

*Det vil hovedsagligt være transporter med gylle, dybstrøelse og foder der vil stige i forbindelsen med udvidelsen.*

*Der er tre driftsmæssige tilkørsler til bygningerne nord for Nr. Vollum og to til bygningerne syd for Nr. Vollum. Ca. 75 % af alle transporterne er til bygningerne syd for nr. Vollum.*

*Herudover forekommer transport med mindre biler og personbiler, herunder f.eks. dyrlæge, inseminør, ydelseskontrol mv.*

*Mælk hentes pt. Om natten, men tidspunktet skifter meget. Øvrige transporter i dagtimer og på hverdage.*

*Færdsel på offentlig vej reguleres af politiet efter færdselslovens regler.*

Tønder Kommune vurderer:

Tønder Kommune vurderer, at husdyrbruget i forbindelse med udvidelsen har taget tilstrækkelige hensyn til omkringboende og miljøet, således at transporterne ikke er til væsentlig gene for omgivelserne eller udgør en unødigt risiko for miljøet.

Lys

Ansøger oplyser:

*I stalde anvendes en kombination af dagslys og kunstlys. Kunstlys styres via Luxmåler. Der er natbelysning i kostalden om natten.*

*Som udgangspunkt vil der ikke være belysning udenfor bygningerne om natten. Der er ingen udendørs belysning pt., men hvis der bliver behov for dette ønskes det opsat.*

Tønder Kommune vurderer:

Der stilles vilkår om, at ejendommens drift ikke må medføre væsentlige lysgener for omboende og omgivelserne.

Vi vurderer, at der med de stillede vilkår er taget tilstrækkeligt hensyn til de landskabelige værdier og de omkringboende.

Driftsforstyrrelser og uheld

Ansøger oplyser:

*I den daglige drift kan der være risiko for at vandrør sprænger og ved sådan uheld afbrydes vandforsyningen på hovedhanen som er placeret i brønd på gårdspladsen ved bygningerne nord for Nr. Vollum. Derudover sidder der en stophane til 2. Gamle stald i samme brønd. Ved bygningerne syd for Nr. Vollum sidder der en stophane i brønden ved mælkerummet.*

Der kan ligeledes ske strømforstyrrelser/svigt, og hvis uheldet er ude kan der hurtigt skaffes en nødstrømsgenerator.

Hovedafbryderen til bygningerne nord for Nr. Vollum samt eltavle sidder i mellembygningen mellem 2. gammel stald og 3. lade.

Ved bygningerne syd for Nr. Vollum sidder hovedafbryder og eltavle i kontoret i 1. kostald. Der kommer desuden en afbryder i 8. malkestalden.

For at undgå frostsprængning af vandrør er der etableret cirkulation på vandrørene indtil stalden. Evt. etableres varme eller der anskaffes en varmekanon, så der ikke er risiko for frostsprængninger i perioder med hård frost.

Ved håndtering af gylle er der altid en potentiel risiko for forurening.

Der er indført procedurer og foretaget diverse foranstaltninger for at begrænse uheld og omfanget af eventuelle uheld:

- Der overpumpes ikke gylle de 2 gyllebeholdere imellem, ligesom gyllebeholderne er uden pumpe.
- Der anvendes traktorpumper og gyllevogne med auto-stop i.f.m. gyllekørsel.
- Inden overpumpning af gylle fra stalde til gyllebeholderne tjekkes det, om der er plads i gyllebeholderne.

Der vil ikke kunne ske en akut forurening af recipienter, da arealerne omkring anlæggene ikke er drænedede, har direkte fald mod recipienter og da der i forbindelse med den gældende godkendelse er stillet vilkår om at afløbsbrønde, tagnedløbsbrønde og lignende, der ligger indenfor 15 m fra gyllebeholdere og pumpebrønde, skal sikres.

For at minimere risikoen for forurening i forbindelse med den almindelige daglige drift blev der i den gældende godkendelse også stillet vilkår til opbevaring og håndtering af affald, brændstof, sprøjtemidler og andre kemikalier.

Hvor der håndteres smøre- og dieselolie er der en potentiel risiko for forurening. Opbevaring af dieselolie sker så en eventuel læk bliver opfanget og tilbageholdt bag cementkant. Evt. spild kan opsamles derfra. Evt. spild af olie opsuges af savsmuld eller lignende. Ved evt. opbevaring af kemikalier sker det, så der ikke er mulighed for afløb eller nedsivning til grundvandet.

Hvis der skulle ske udslip af gylle eller andre stoffer, vil myndigheder og miljøvagt straks blive alarmeret via 112. Skaden vil tillige omgående blive søgt begrænset med inddæmning med jord, halm eller lignende. Der er ikke recipienter i nærheden, som umiddelbart er i risiko.

Ved brand tilkaldes Falck og brandvæsen, medmindre det er mindre brandskader der kan afhjælpes med det slukningsmateriel der befinder sig i stalden.

#### Tønder Kommune vurderer:

For at minimere risikoen for forurening i forbindelse med den daglige drift stilles der vilkår til opsyn ved gyllepumpning, samt til opbevaring af affald og brændstof. Der stilles vilkår om at der skal sikres en effektiv standsning og oprydning ved eventuelle uheld. Vi vurderer dermed, at der er taget tilstrækkelige hensyn til omgivelserne ved håndtering af husdyrgødning, affald og brændstof.

Kemikalier og pesticider

Ansøger oplyser:



*Der kommer så vidt muligt igen pesticider og kemikalier ind på ejendommen, da det er maskinstationen der klarer disse opgaver. Som det er lige nu kommer der ingen kemikalier ind på ejendommen og dette vil også være tilfældet fremover, som det ser ud lige nu. Hvis der skulle være behov for at have pesticider og kemikalier på ejendommen, så vil de blive opbevaret i en kumrefryser med lås i 4. Maskinhuset. Pesticiderne/kemikalier vil være placeret på fast gulv uden afløb, så der ikke er mulighed for afløb eller nedsvivning til grundvandet. Da maskinstation står for sprøjtning, sker påfyldning og vask på maskinstationens område. Kunstgødning hentes direkte ved DLG og udspreddes på marken.*

Tønder Kommune vurderer:

Der stilles vilkår om at opbevaring af pesticider og kemikalier skal ske inden-dørs på fast bund uden afløb.

På den baggrund vurderer vi, at husdyrbruget opbevarer kemikalier og pesticider forsvarligt.

Olie og brændstof

Ansøger oplyser:

*Olietønde (200 l - motorolie) er placeret på fast bund uden afløb i 4. Maskinhus. Tanken er sikret mod påkørsel idet den er placeret inden døre. Dieseltank (2000 l – 2010) er placeret i 4. maskinhus på befæstet areal uden afløb, også denne er sikret mod påkørsel. Spildolie opbevares i olietønder, der er placeret i 4. Maskinhus på befæstet areal.*

Tønder Kommune vurderer:

Opbevaring af olie og brændstof reguleres af olietanksbekendtgørelsen, der i høj grad sikre mod forurening. For at undgå olieforurening, er der stillet vilkår om, at påfyldningspistol for olie skal være forsynet med automatisk lukkeme-kanisme og at brændstoftanke skal stå på fast og tæt bund, så spild kan opsamles.

Egenkontrol

Der er stillet vilkår om egenkontrol på ejendommen.

Tønder Kommune vurderer, at der anvendes godt landmandsskab med hensyn til management.

## 8) Reststoffer, affald og ressourceforbrug

Spildevand

Ansøger oplyser:

*Vask af landbrugsmateriel foregår i marken. Fremadrettet kan den nye mød-dingsplads også bruges som vaskeplads. Pladsen forbindes med det eksisteren-de gyllesystem. Det vurderes, at forholdene er forsvarlige, såfremt der ikke foretages affedtning/vask af olierede maskindele.*

*For at undgå forurening af vandforsyning og grundvand, påfyldes sprøjte under opsyn og fra separat vandtank eller fra vandforsyning med monteret kontra-ventil.*

*Den ny mødding bliver ca. 15 m x 30 m (450 m<sup>2</sup>). Pladsen forbindes med gyllesystemet.*

*Det eksisterende plansiloanlæg er på ca. 2500 m<sup>2</sup>. Vandet opsamles i en beholder på ca. 15 m<sup>3</sup> hvorfra det sprinkles ud efter gældende regler. Ved behov er der også mulighed for at pumpe til gyllesystemet.*

Overfladevand fra bygningerne syd for Nr. Vollum udledes til kommunevandløb nr. 110 b. Miljøtilstanden af vandløbet kendes ikke. Vandløbet er en mindre grøft med ringe fald. Vandløbet har forbindelse til Brede Å. Jf. miljøgodkendelsen fra 2007, så var åen målsat til karpesfiskevand i Sønderjyllands Amts Regionplan. Hvor målsætningen var opfyldt. I denne godkendelse blev det ligeledes vurderet, at udledningen af uforurenede overfladevand fra stadbygningerne syd for Nr. Vollum, ikke vil få en negativ indvirkning på miljøtilstanden i vandløbssystemerne. Det er endvidere vurderet, at der vil ske en vis forsinkelse i rørledningen inden udledning til vandløbet. Den nye malkestald bliver ligeledes tilknyttet dette system.

Størstedelen af tagvandet fra bygningerne nord for Nr. Vollum ejendommen ledes til jorden hvorfra det nedsiver. Nogle af bygningerne har tagrender på og andre har ikke. Stuehusets tagvand ledes til beplantning vest for ejendommen hvorfra det nedsiver.

Der ændres ikke ved afløbsforholdene for eksisterende bygninger i forbindelse med dette tillæg jf. afløbsplanen.

Tønder Kommune vurderer:

Der stilles vilkår til indretning og drift af udsprinklingsanlægget. Vilkårene vurderes at sikre forsvarlig håndtering af ensilagesaft og restvand.

Vi vurderer, at spildevandsforholdene er forsvarlige.

Afledning af husspildevand, tagvand fra driftsbygninger og overfladevand til grøft eller vandløb samt nedsivning er ikke omfattet af denne godkendelse, men kræver særskilt tilladelse.

Affald

Ansøger oplyser:

I nu situationen regnes med ca. 12 døde dyr og dette forventes ikke at stige. Døde dyr opbevares, efter gældende regler, øst for kostaldens nordligste ende jf. situationsplanen.

Afhentning sker efter behov og med dags varsel. Døde dyr afhentes af DAKA.

Erhvervsaffald afhentes af Tage Petersen, hver 14. dag, i container på ca. 360 l. Plastic kører ansøger selv pt. til genbrugspladsen eller det ryger i erhvervsaffald. Ansøger overvejer dog at anskaffe sig en container til plastik.

Affald opbevares og bortskaffes efter Tønder kommunes regulativer.

Ved transport af affald skal transportør (ansøger eller andre) sikre at transporten sker på en sikkerheds- og sundhedsmæssig forsvarlig måde, og at den ikke er til gene eller fare for omgivelserne.

Tønder Kommune vurderer:

Under forudsætning af, at vilkårene om affaldshåndtering, egenkontrol og ressourceforbrug overholdes og affald i øvrigt bortskaffes ifølge kommunens affaldsregulativ, vurderer vi, at der tages tilstrækkelige hensyn til omgivelserne, og at mulighederne for genanvendelse og recirkulation udnyttes.

Energiforbrug

Ansøger oplyser:

Energiforbruget anslås til at være på ca. 130.000 kWh til produktionen. Der forventes ingen ændring eller måske et lille faldt ved ibrugtagningen af den nye malkestald.

Af anden energi anvendes der dieselolie, der bruges mellem 10.000-15.000 l og dette forventes ikke ændret ved udvidelsen, da der ikke sker ændring i arealerne.

Derudover vil der være lidt elforbrug til 5 vandboringer. Dette varierer dog fra år til år. Til opvarmning af stuehus bruges el og brændeovn.

*Energibesparende foranstaltninger:*

- Staldene er med naturlig ventilation og der er derfor ikke energiforbrug til dette.
- Der er etableret dagslysstyring på belysning i staldene.
- Der er ingen udendørs belysning.
- Vakuumpumpen til det ny malkeanlæg er frekvensstyret og derved energibesparende.
- Logistikken i forbindelse med afhentning af foder til blandeanlæg, er indrettet så afstanden giver færrest muligt driftstimer, hvilket minimerer energiforbruget.
- Der skiftes til LED-belysning fremadrettet.

Tønder Kommune vurderer:

Der er foretaget en screening af elforbruget ud fra nøgletal fra EnergiMidt A/S. Som udgangspunkt er der et besparelspotentiale på malkekvægsbesætninger hvis elforbruget er over 700-800 kWh pr. årsko. Det forventede elforbrug på husdyrbruget anslås i ansøgt drift til at lægge på niveau med nøgletallet. Derfor vurderer Tønder Kommune, at der ikke skal kræves et egentligt energitjek.

Der er stillet vilkår om at der skal skiftes til lavenergilysstofør i stalde og lader, når de eksisterende er udtjente.

Der stilles desuden vilkår om egenkontrol af energiforbruget. Hvis denne overvågning viser et højt energiforbrug (over 800 kWh pr. årsko) kan virksomheden blive påbudt et energitjek.

Tønder Kommune vurderer, at der anvendes energibesparende foranstaltninger på ejendommen.

Vandforbrug

Ansøger oplyser:

*Ejendommen forsynes med vand fra egen boring til drikkevand til kørerne samt markvanding. Denne er placeret på marken vest for ejendommen. Vand til malkestald og privat kommer fra Bredebro vandværk.*

*Den mængde vand der årligt bliver brugt i produktionsanlægget:*

*170 køer (stor race) = 5.610 m<sup>3</sup>*

*170 kvier (stor race) = 969 m<sup>3</sup>*

*I alt ca. 6.479 m<sup>3</sup>*

*Derudover bruges der ca. 10 m<sup>3</sup> til vask af maskiner og dette forventes ikke ændret ved denne udvidelse. Dvs. at der forventes et forbrug på omkring de 6.500 m<sup>3</sup>. Måske lidt mindre i og med, at der tages et nyt malkeanlæg i brug.*

*Vandbesparende foranstaltninger:*

- *Bedriftens drikkevandsinstallationer rengøres og efterses jævnligt med henblik på at undgå spild.*

- *Der er planlagt at etablere et system med bruges vand til forkøling af mælken i den ny malkestald. Vandet kan efterfølgende opsamles og genbruges til vaskevand.*
- *Evt. lækager identificeres og reparerer hurtigst muligt.*
- *Der er opsat flydere i drikkekar, hvilket er med til at sikre et stabilt vandtryk*

Tønder Kommune vurderer:

Hovedparten af vandforbruget på ejendommen er drikkevand til køerne. For at sikre bedst udnyttelse af ressourcerne, er der stillet vilkår om vedligeholdelse af drikkevandssystemer. Af samme årsag stilles der vilkår til, at der skal føres driftsjournal over vandforbruget. Tønder Kommune vurderer, at der anvendes vandbesparende foranstaltninger på ejendommen.

## 9) Bedste tilgængelige teknik (BAT) - Ammoniak

Ansøger oplyser:

*Beregningerne der er foretaget i hysdyrgodkendelse.dk, viser at ammoniakemissionen i nudrift og 8-årsdrift er 2012,6 kg NH<sub>3</sub>-N/år. Dette stiger i ansøgt drift til 2502,9 kg NH<sub>3</sub>-N/år.*

*BAT-kravet er fastsat ved den tidligere miljøtilladelse og er på 2503 kg NH<sub>3</sub>-N/år. Dette lever ejendommen således op til.*

*Kostald: Staldsystemet i kostald er sengebåse med spalter og skraber (bagskyld). I den tidligere miljøgodkendelse er der sat vilkår om forsuring af gyllen. Dette er BAT.*

*Derudover er der arealer med dybstrøelse, som bruges til aflastning samt kælvende og syge dyr. Dette er BAT for denne dyregruppe.*

*Gamle stald: Småkalvene går i dybstrøelse indtil de er 6 mdr. hvilket er lovpligtig og dermed BAT.*

Tønder Kommune vurderer:

Tønder Kommune har fastlagt et BAT-emissionsniveau på 2503 kg N/år ud fra bilag 3 til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen. BAT-krav om forsuring af gyllen er fastsat i § 12 miljøgodkendelsen fra 2007 og videreføres derfor til denne godkendelse. Det fremgår af ansøgningen, at den samlede ammoniakemission fra husdyrbruget bliver 2503 kg N/år.

Forsuring af gyllen i kostalden fastholdes med vilkår. Tønder Kommune vurderer derved at BAT er overholdt.

## 10) Eventuelle grænseoverskridende virkninger:

Tønder Kommune vurderer:

Da ejendommen ligger ca. 20 km fra den dansk-tyske grænse vurderer vi, at der ikke er grænseoverskridende virkninger.

## ØVRIGE RELEVANTE OPLYSNINGER

Bilag I arter

Husdyrbrugets anlæg ligger ikke i fuglebeskyttelsesområde. Nærmeste fuglebeskyttelsesområde ligger ca. 5 - 6 km mod vest-nordvest. Det vurderes, alene på grund af afstanden, at projektet på Nr. Vollum 20 ikke vil kunne påvirke bilag I-arter.

Bilag IV arter

Der foreligger ikke konkrete feltobservationer af bilag IV-arter i projektområdet eller i den umiddelbare nærhed. Der er ikke indberettet observationer til [www.naturdata.dk](http://www.naturdata.dk) om observationer i projektområdet eller dets umiddelbare nærhed.

Tønder Kommune vurderer, at projektet ikke vil have en negativ indflydelse på de forskellige bilag IV-arter, da der ikke ændres på vandhuller eller andre potentielle levesteder. Der fjernes ikke gamle bygninger og fældes ikke store træer, der kunne være levested for flagermus.

Det vurderes på den baggrund, at projektet ikke vil medføre, at yngle- og rasteområder for bilag IV arter beskadiges eller ødelægges.

## VILKÅR

Når tilladelsen meddeles skal vilkårene overholdes. Tilladelsen meddeles på følgende vilkår:

1. Fordeling af dyr og det tilladte produktionsareal må maksimalt være som anført i nedenstående tabel (placering fremgår af figuren med situationsplan under tabellen):

Nr	Staldafsnit	Stald m <sup>2</sup>	Produktionsareal og produktionstype	
1	Kostald	2975 m <sup>2</sup>	2050 m <sup>2</sup> sengestald med spalter(kanal, bagskyl el. ringkanal) til alle typer kvæg	
			240 m <sup>2</sup> dybstrøelse til alle typer kvæg	
2	Gamle Kostald	600 m <sup>2</sup>	600 m <sup>2</sup> dybstrøelse til alle kvæg, heste, får og geder	
Nr	Opbevaringslagre	Lagertype/gødningstype		Areal m <sup>2</sup>
5	Gyllebeholder 1280 m <sup>3</sup>	Flydende		280 m <sup>2</sup>
9	Gyllebeholder 4007 m <sup>3</sup>	Flydende		836 m <sup>2</sup>
16	Møddingsplads 450 m <sup>2</sup>	Til fast gødning fra kvæg, heste, får og geder		450 m <sup>2</sup>



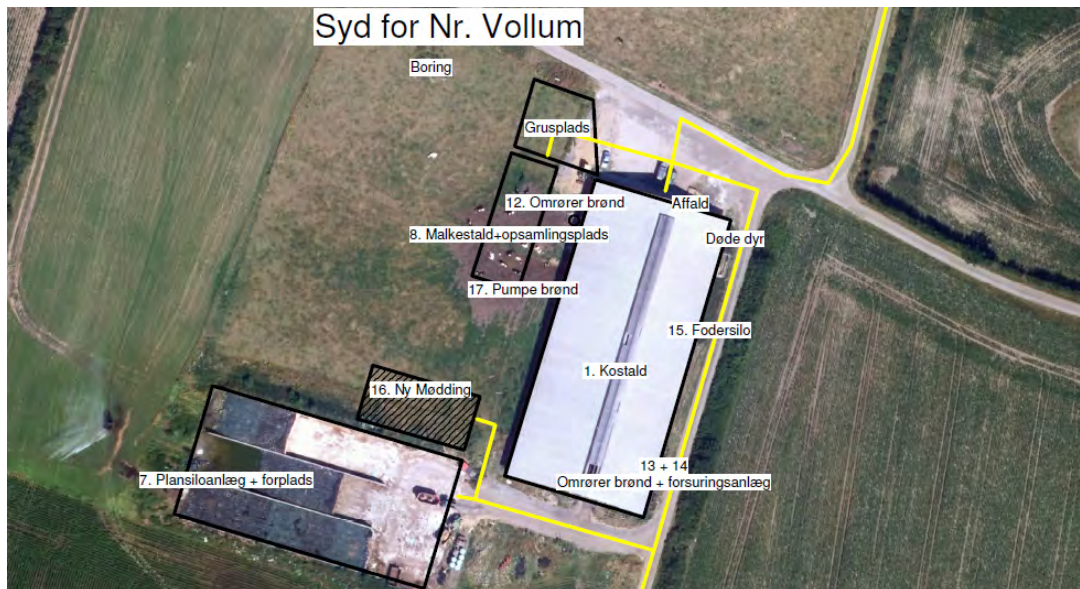
Figur: Situationsplan

2. Projektet skal gennemføres som beskrevet i ansøgningsmaterialet og med de ændringer, der fremgår af miljøtilladelsen.

## HUSDYRBRUGETS ANLÆG

### Stalde og anlæg

- Den nye møddingsplads skal placeres som angivet på figuren og opføres efter landbrugets byggeblad 103.06-05 og/eller 103.06-06 - se bilag 2.



- Anlægget til udspinkling af overfladevand skal benyttes i henhold til landbrugets byggeblad nr. 103.09-05 "Udspinkling af overfladevand fra ensilagesilo og ensilageplads" – se bilag 3.

### Gødningsopbevaring og -håndtering

- Inden udpumpning af gylle fra staldene skal det sikres, at gyllebeholderne kan rumme den udpumpede mængde gylle.
- Påfyldning af gyllevogne og evt. tømning af gylle i anden beholder, skal foregå under opsyn.
- Hvis der forekommer spild af husdyrgødning skal det straks opsamles.

### Landskabelige hensyn

- Gyllebeholder nr. 9 med et volumen på 4007 m<sup>3</sup> der er placeret uden tilknytning til det eksisterende anlæg, skal fjernes, hvis den ikke har været i brug i tre år.
- De eksisterende læhegn langs markskel angivet med fed rød streg på nedenstående figur skal bibeholdes og vedligeholdes, herunder at udgåede træer og buske erstattes med hjemmehørende ar-



ter:



## Ammoniak

10. Anlæg til svovlsyrebehandling af gylle fra kostalden skal bibeholdes.
11. Svovlsyrebehandlet gylle må ikke opbevares sammen med ubehandlet gylle.
12. Svovlsyretanken skal være udstyret med et indbygget opsamlingskar. Svovlsyretanken skal placeres på en plads med støbt bund og være sikret mod påkørsel.
13. Der må kun anvendes svovlsyre.
14. Før svovlsyrebehandling må den gennemsnitlige pH-værdi i gyllen på månedsbasis maksimalt være 6,0. Alle målte pH-værdier før svovlsyrebehandling skal dog være mindre end 6,5.
15. Styringen af svovlsyrebehandlingsanlægget skal indstilles til at behandle gyllen til pH-værdi 5,5.
16. Svovlsyrebehandlingsanlægget skal vedligeholdes i overensstemmelse med producentens vejledning. Producentens vejledning skal opbevares på husdyrbruget.

## Lugt

17. Markstakke med dybstrøelse og ensilage skal placeres mindst 100 meter fra nabobeboelser.
18. Kasseret ensilage skal opbevares overdækket med plast eller lignende for at forhindre lugtgener.

## Støj

19. Transporter – på nær mælketransporter – til og fra husdyrbruget skal foregå inden for tidsrummet kl. 7 til kl. 22.
20. Den eksterne støjbelastning fra husdyrbrugets bygningsparcel, herunder fra stalden og gyllebeholderen, må ikke overstige følgende værdier, målt på nærmeste naboejendom med tilhørende udendørs arealer i tilknytning til boligen:

	Kl.	Midlingstiden	dB(A)
Mandag-fredag	07-18	8 timer	55
Lørdag	07-14	7 timer	55
Lørdag	14-18	4 timer	45
Søn- og helligdage	07-18	8 timer	45
Alle dage	18-22	1 timer	45
Alle dage	22-07	0,5 timer	40
Spidsværdi	22-07	-	55

Tabel: Støjgrænser

De angivne værdier for støjbelastningen er de ækvivalente, korrigerede lydniveauer i dB(A).

Markarbejde med traktorer og landbrugsmaskiner er ikke omfattet af ovennævnte støjgrænser. I forbindelse med høst og korntørring kan grænseværdien om aftenen og om natten forhøjes med 5 dB(A) i høstperioden, dog i højst 6 uger.

## Fluer og skadedyr

21. Der skal udføres en effektiv flue- og skadedyrsbekæmpelse i overensstemmelse med gældende retningslinjer fra Aarhus Universitet, Institut for Agroøkologi.
22. Arealerne omkring bygninger og tilkørselsveje skal holdes fri for affald, gødning og foderrester.

## Lys

23. Driften må ikke medføre væsentlige lysgener for omboende og omgivelserne.

## Driftsforstyrrelser og uheld

24. Tagnedløbsbrønde og lignende, der ligger inden for 15 m fra gyllebeholdere eller ensilagepladser, skal sikres, så der i forbindelse med uheld ikke kan afledes gylle/ensilagesaft til drænsystemet.
25. Hvis der opbevares flydende gødning, flydende mineraler, flydende kemikalier eller lignende, skal det opbevares i beholdere, der er egnet, dvs. har en stabil udformning, og er lavet af et tæt og solidt materiale. Det område, hvor beholderne står, skal udformes, så den flydende væske tilbageholdes, hvis der sker uheld med beholderne.

## Kemikalier og pesticider

26. Kemikalier skal opbevares indendørs på fast bund uden afløb.

## Olie og brændstof

27. Påfyldningspistol for olie skal være forsynet med automatisk lukkemekanisme.
28. Brændstoftanke skal stå på fast og tæt bund, så spild kan opsamles, og der ikke er mulighed for afløb til jord, kloak, overfladevand eller grundvand.

## Egenkontrol og management

29. Alle egenkontroller skal samles i en driftsjournal.
30. Der skal føres driftsjournal over følgende aktiviteter:
  - Forbrug af el, vand og brændstof.
  - Gyllens pH-værdi skal registreres elektronisk før og efter hver svovlsyrebehandling. Der skal endvidere føres en elektronisk statistik, der som minimum indeholder oplysninger om de gennemsnitlige pH-værdier i gyllen på månedsbasis før svovlsyrebehandling.
  - Der skal indgås en skriftlig aftale med producenten om serviceeftersyn af svovlsyrebehandlingsanlægget, herunder kalibrering af pH-målere. Svovlsyrebehandlingsanlægget skal kontrolleres mindst 1 gang årligt. Serviceaftale med producenten skal opbevares på husdyrbruget.
  - Tilsynsmyndigheden skal underrettes i følgende situationer:
    - Den gennemsnitlige pH-værdi i gyllen på månedsbasis er større end 6,0 før svovlsyrebehandling
    - Der måles pH-værdier før svovlsyrebehandling, som er større end 6,5, i en sammenhængende periode på mere end 2 uger
    - Svovlsyrebehandlingsanlægget er ude af drift i en periode på mere end 2 uger
  - Data for pH-målinger, dokumentation for kalibrering af pH-måler samt kontrolrapporter skal opbevares på husdyrbruget i mindst fem år og forevises på tilsynsmyndighedens forlangende.

Oplysningerne skal gemmes i minimum 5 år.

## Affald

31. Spildolie og andet flydende farligt affald skal opbevares indendørs i beholdere der er egnet, dvs. har en stabil udformning, og er lavet af et tæt og solidt materiale. Beholderne skal stå i en spildbakke, hævet på en rist. Spildbakken skal kunne indeholde volumen af den største beholder, der opbevares i spildbakken.
32. Fast farligt affald skal opbevares indendørs på fast og tæt bund.

## Energiforbrug

33. Der skal skiftes til lavenergilysstofrør i stalde og lader, når de eksisterende er udtjente.

## Vandforbrug

34. Drikkevandssystemet skal vedligeholdes så vandspild minimeres.

## HØRINGER

Høring af parter, naboer og andre berørte

Tønder Kommune vurderer, at dem som skal høres i sagen, er ansøger og ejere/lejere af bebyggelse, der ligger inden for lugtkonsekvenszonen på ca. 376 meter. De har derfor modtaget et brev om projektet og fået mulighed for at sende bemærkninger ind.

Tønder Kommune har derudover vurderet, om der er naboer, der skal orienteres om sagen. Naboer i husdyrlovens forstand defineres som ejere af ejendomme, der matrikulært grænser op til den ejendom, hvorpå anlægget er beliggende. Naboer skal orienteres, med mindre kommunen skønner, at det der er søgt om, har underordnet betydning for naboen. Det er kommunens opfattelse, at såfremt der på de tilstødende matrikler ikke er bebyggelse på både husdyrbrugs og naboens matrikel, så har det ansøgte som udgangspunkt underordnet betydning. Ud fra den betragtning er der ikke foretaget orientering af disse naboer.

Nabo- og partshøringen har ikke givet anledning til bemærkninger.

## KLAGEVEJLEDNING

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevarerklagenævnet. Bemærk at klagenævnet 1. februar 2017 har skiftet navn, så der kan være flere steder, hvor det stadig står navngivet som Natur- og Miljøklagenævnet. Klageportalen ligger på [www.borger.dk](http://www.borger.dk) og [www.virk.dk](http://www.virk.dk). Du logger på [www.borger.dk](http://www.borger.dk) eller [www.virk.dk](http://www.virk.dk), ligesom du plejer, typisk med NEM-ID. Klagen sendes gennem Klageportalen til den myndighed, der har truffet afgørelsen. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 900 kr. som privatperson og 1.800 kr. som virksomhed eller organisation. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Miljø- og Fødevarerklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til den myndighed, der har truffet afgørelse i sagen. Myndigheden videresender herefter anmodningen til Miljø- og Fødevarerklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

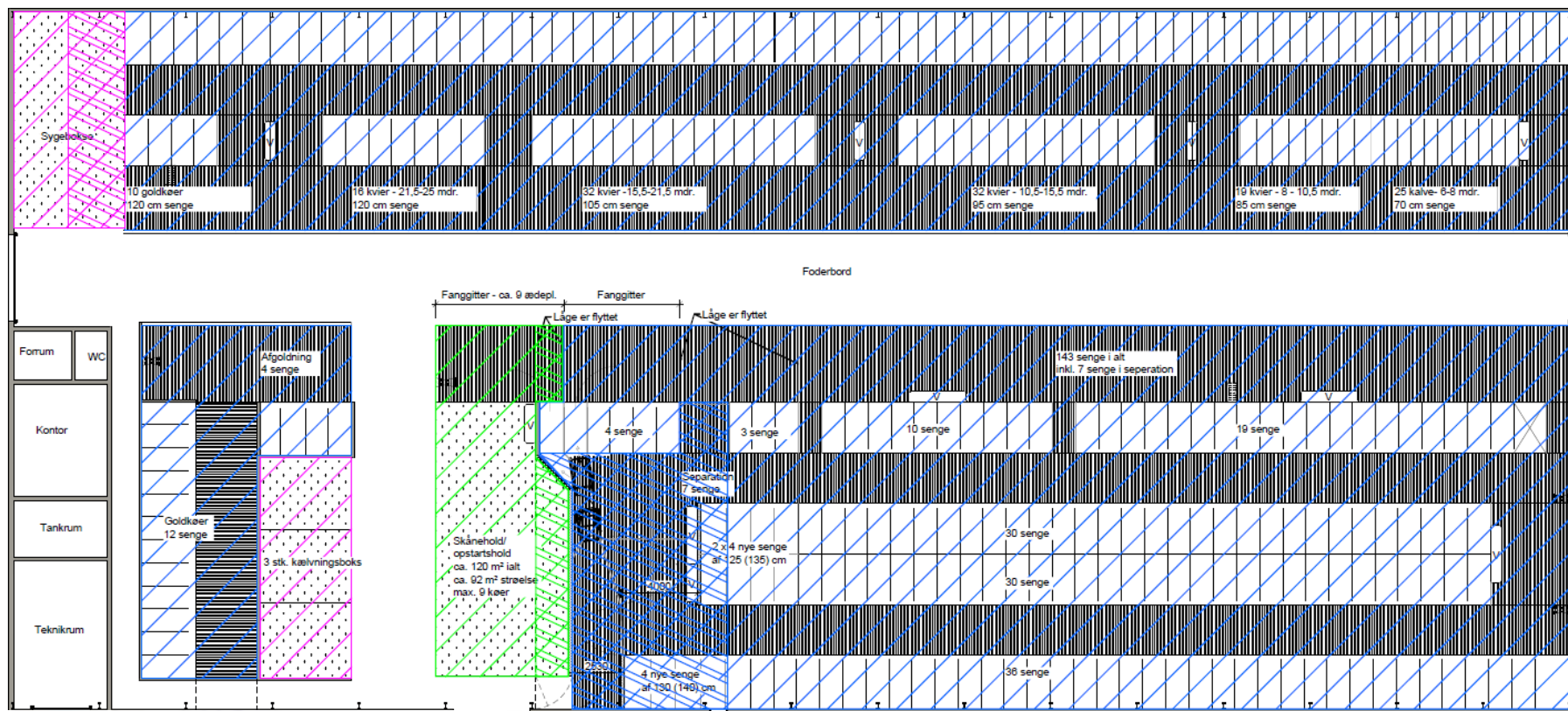
Klagen skal være modtaget senest fredag den 11. januar 2019

Du kan vælge at få denne afgørelse prøvet ved domstolen. Retssagen skal være anlagt inden 6 måneder fra den dag, afgørelsen er meddelt.

Hvis afgørelsen påklages, kan klagemyndigheden beslutte at ændre vilkårene i tilladelsen eller helt at ophæve tilladelsen. Hvis tilladelsen udnyttes inden klagefristens udløb – og inden en eventuel klage er afgjort af klagemyndigheden – sker udnyttelsen på virksomhedens ansvar.

## BILAG

- Bilag 1: Produktionsarealer
- Bilag 2: Byggeblade - møddingsplads
- Bilag 3: Byggeblad udsprinkling



PRODUKTIONSAREAL



Sengebåse og spalter m. ringkanal og gylleforsuring  
 $858 + 1.045 + 143 = 2.046 \text{ m}^2$

Heraf nyt produktionsareal: 116 m<sup>2</sup>



Dybstrøelse med lang ustrøet ædeplads  
 119 m<sup>2</sup>

Heraf nyt produktionsareal: 24 m<sup>2</sup>



Dybstrøelse hele arealet  
 $65 + 55 = 120 \text{ m}^2$

Heraf nyt produktionsareal: 33 m<sup>2</sup>

Bilag 1 – Produktionsarealer - 1. kostald

## Udenomsfaciliteter

Møddingpladser, container

Arkivnr. 103.06-06

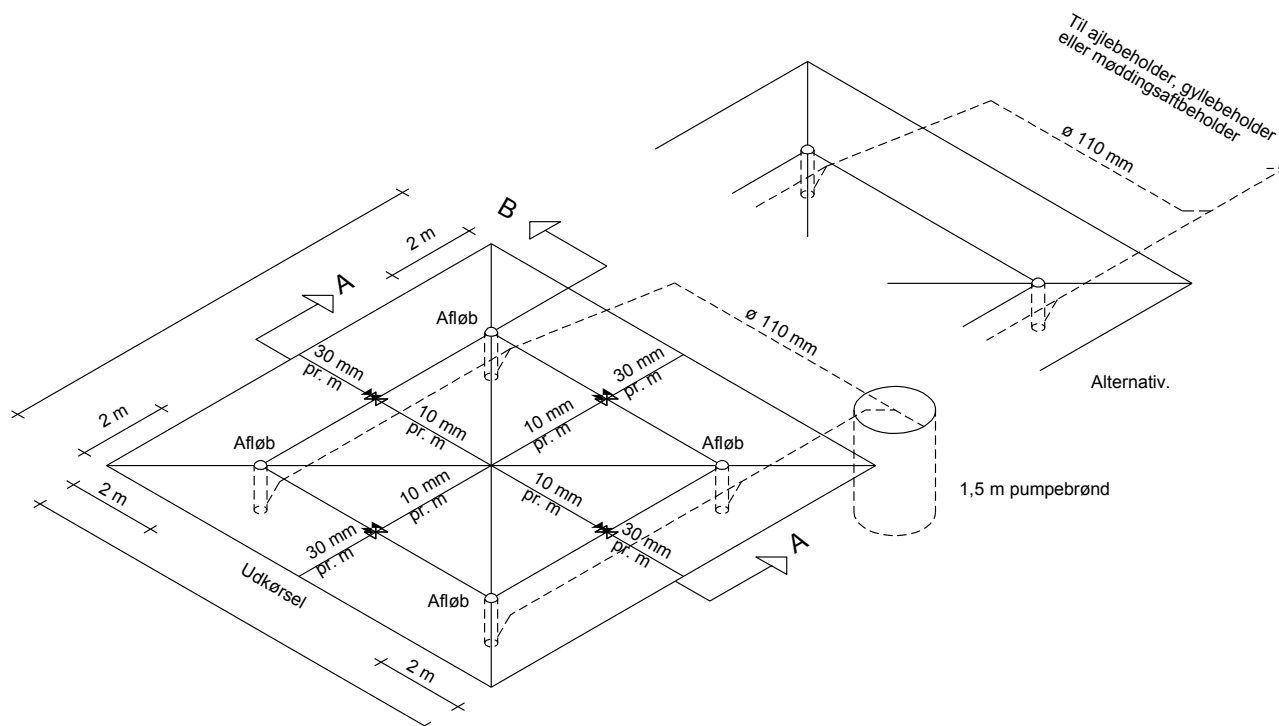
Udgivet Okt.1986

Møddingplads med 2 m bred randzone

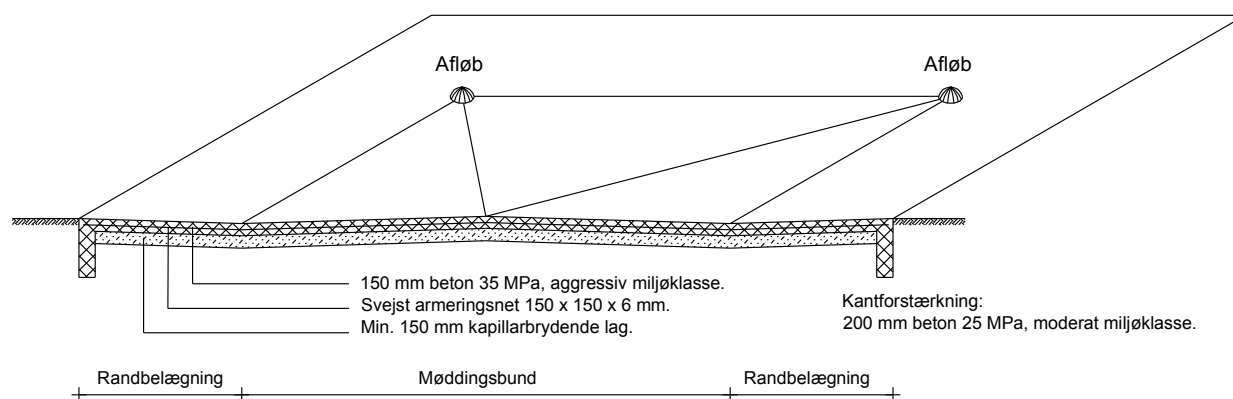
Revideret August 2014

Side 1 af 3

Dette byggeblad giver, via principskitser, et bud på, hvorledes en møddingplads med randzone, kan opføres.



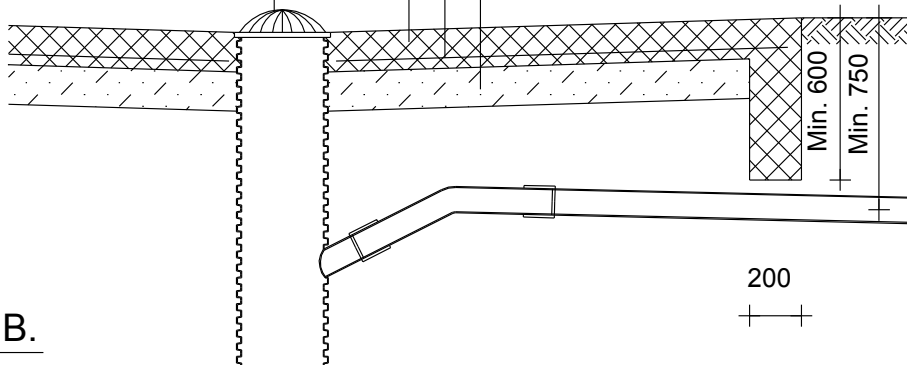
Skråprojektion af møddingsplads.



Snit A - A

Kuppelrist i støbejern  
Ø 315 mm brønd.

150 mm beton 35 MPa, aggressiv miljøklasse.  
Svejst armeringsnet 150 x 150 x 6 mm.  
Min. 150 mm kapillarbrydende lag.



Detail B.

Møddingbund og sidebegrænsning skal, ifølge Miljøministeriet, Miljøstyrelsen, jævnfør Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., udføres af bestandige materialer, som er uigennemtrængelige for fugt.

Bunden kan fx udføres i beton, som beskrevet i dette Byggeblad eller asfalt som beskrevet i Byggeblad 103.09-03 Bundkonstruktioner med asfalt.

Der skal etableres et hensigtsmæssigt afløbssystem der dimensioneres og udføres ifølge DS 432 Norm for afløbsinstallationer.

### **Arbejdets udførelse**

Før anlæg af møddingsbunden fjernes muldjorden under hele pladsen og i en afstand af 1-2 m fra møddingsbundens ydergrænser.

Herefter kan den nøjagtige afsætning af anlægget finde sted, og udgravningen til afløb og fundamenter udføres. Afløb for møddingsaft placeres som vist på tegning og føres til pumpebrønd og/eller ajlebeholder, gyllebeholder eller møddingssaftbeholder. Afløbsbrønde kan udføres af Ø 315 mm PVC brønde eller andre godkendte brønde.

Kantforstærkning, føres min. 600 mm under færdigt terræn og udføres af beton 25 MPa moderat miljøklasse. Herefter afrettes med groft sand til 150 mm under færdig konstruktion. Det kapillarbrydende lag udlægges, og vibreres omhyggeligt, så senere sætning undgås.

### **Bundstøbning**

Møddingsbunden samt randbelægning udføres med 150 mm beton 35 MPa, aggressiv miljøklasse. Møddingsbunden samt randbelægningen armeres med 150x150x6 mm svejst armeringsnet (karakteristisk trækbrudstyrke 550 MPa), placeret 40-50 mm fra bund.

Stødlængderne skal mindst være 300 mm. Stødene skal forskydes.

Møddingbunden skal som minimum have 10 mm fald pr. meter mod afløb. Randbelægningen skal have 30 mm fald pr. meter mod afløb.

Afløbsbrønde afdækkes med støbejernsriste.

Møddingsbundens aktuelle hovedmål anføres i de enkelte tilfælde.

Der må ikke henlægges gødning på randbelægningen (randzonen).



## Feltinddeling

Store betonflader vil revne som følge af svind, når betonen udtørres. Man kan formindske disse revnedannelser, hvis der i gulvet indlægges fuger (svindfuger), der inddeler gulvet i felter i passende størrelser. Feltstørrelser bør ikke overstige ca. 35 m<sup>2</sup>, og den største sidelinie ikke over 6 m.

## Svindfuger

Fugerne kan fremstiles ved at presse et formstykke, f.eks. et T-jern, ned i betonen, mens denne endnu er "frisk", men dog tilstrækkeligt afbundet til, at fugesiderne bliver stående, når formstykket atter fjernes.

## Udstøbning

Gulvet støbes mellem såkaldte ledere eller allerede støbte kanter og afrettes efter overkant, der angiver den færdige gulvoverflades højde. Man udstøber hver andet flet (bane), og når disse felter (baner) er tilstrækkeligt afhærdede, fungerer deres kanter som ledere ved udstøbning af de mellemliggende felter.

Betonen komprimeres (vibreres) for at undgå stenreder eller andre svage punkter og trækkes af med retholt (f.eks. med bjælkevibrator).

Efter afhærdningen af betonen udfyldes fugerne med asfalt.

## Efterbehandling

Efter støbningen skal betonen beskyttes effektivt mod udtørring ved afdækning med plastfolie eller tilsvarende. Afdækningen udføres senest ½ time efter udstøbningen er foretaget. Plastfolien skal vedligeholdes og være effektiv i min. 8 dage.

Flader, der ikke kan afdækkes som angivet ovenfor, skal påføres en curingsmembran. Curingsmembranen skal ligeledes være påført senest ½ time efter støbning og være effektiv i min. 8 døgn. Der skal anvendes en voksbaseret curingsmembran, som skal have en effektivitet på mindst 75%.

Curingsmidlet skal være tilsat en farvet indikator, således at påføringen kan kontrolleres visuelt. Curingsmidlet må ikke have skadelig eller retarderende virkning på betonens hærdning i overfladen.

Curingsmidlet må ikke nedsætte evt. fugtisolering eller malings vedhæftning. Hvis dette krav ikke kan opfyldes skal curingsmidlet fjernes effektivt fra betonoverfladen.

Der må ikke anvendes curingsmembran på støbeskel.

Hvis mindre stenreder og tilsvarende mangler forekommer, skal hullerne repareres med cementmørtel i forholdet 1:3 tilsat klæbeforbedrer.

## Henvisninger

- [Miljøministeriet, Miljøstyrelsen; Bekendtgørelse nr. 853 af 30. juni 2014, Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.](#)
- [Byggeblad 103.09-03 Bundkonstruktioner med asfalt](#)

## Udenomsfaciliteter

Møddingpladser, container

Møddingplads med afgrænsningsmur

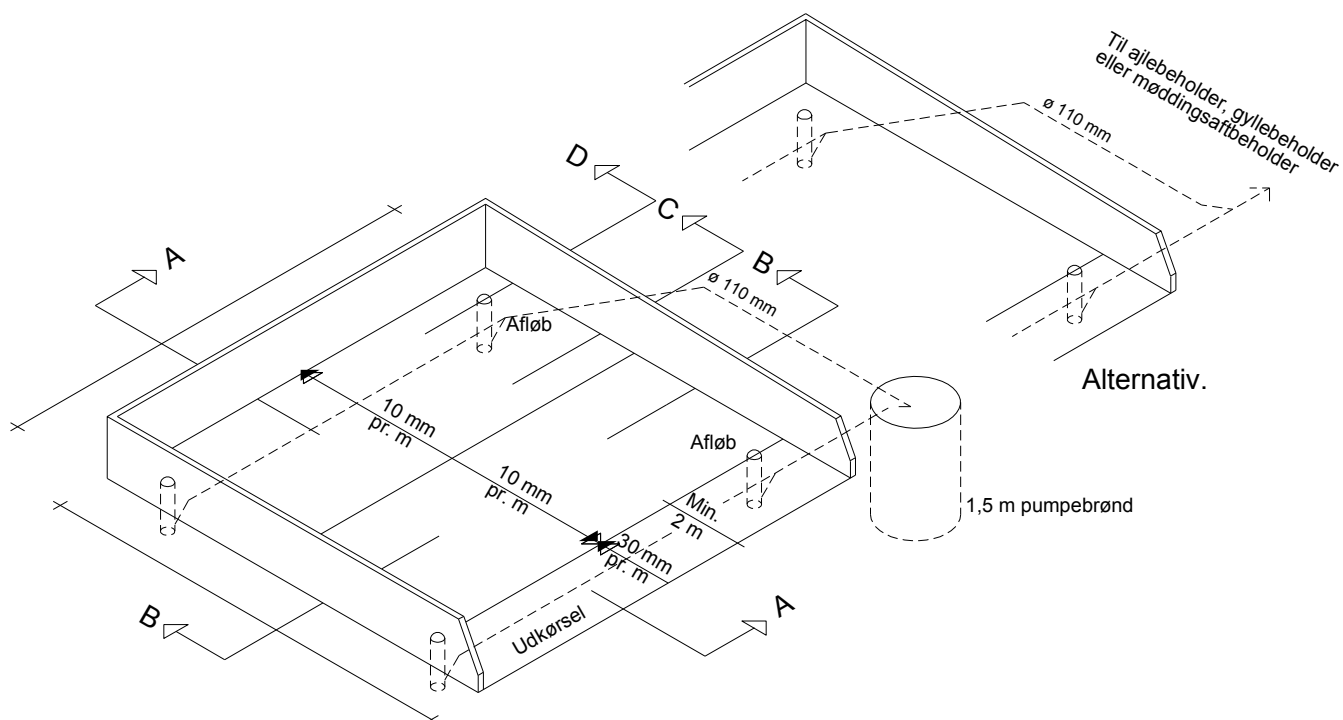
Arkivnr. 103.06-05

Udgivet Okt. 1986

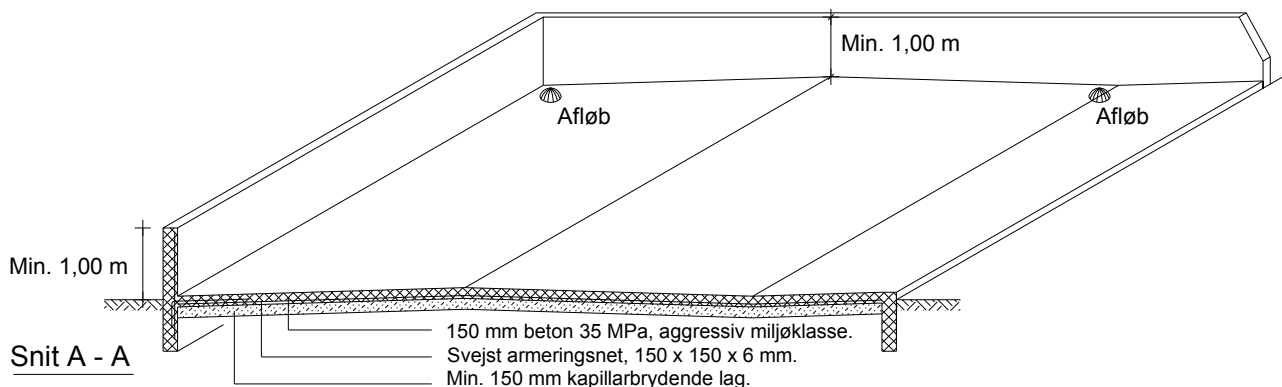
Revideret August 2014

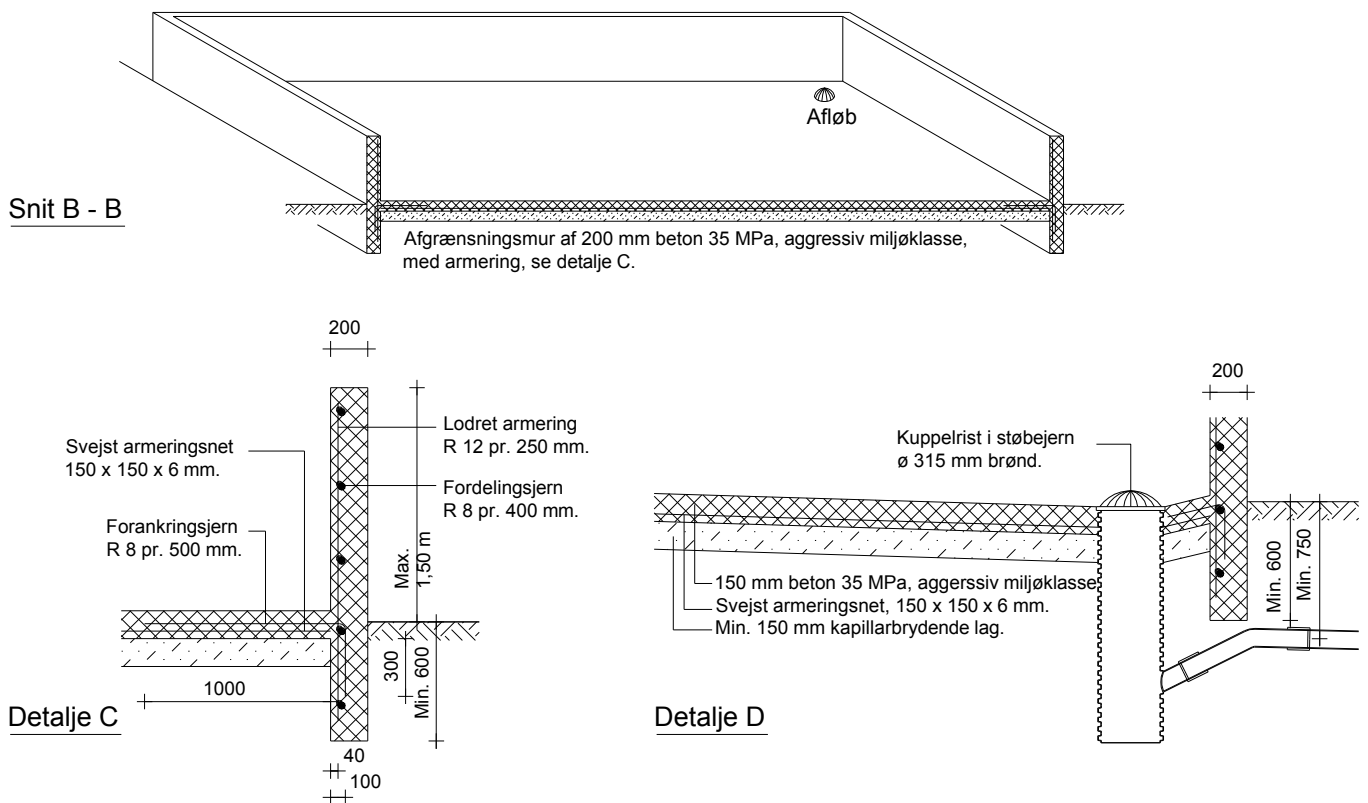
Side 1 af 4

Dette byggeblad giver, via principskitser, et bud på, hvorledes en møddingplads med afgrænsningsmur kan opføres.



Skråprojektion af møddingsplads.





Møddingbund og sidebegrænsning skal, ifølge Miljøministeriet, Miljøstyrelsen, jævnfør Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., udføres af bestandige materialer, som er uigennemtrængelige for fugt.

Bunden kan fx udføres i beton, som beskrevet i dette Byggeblad eller asfalt som beskrevet i Byggeblad 103.09-03 Bundkonstruktioner med asfalt.

Der skal etableres et hensigtsmæssigt afløbssystem der dimensioneres og udføres ifølge DS 432 Norm for afløbsinstallationer.

### Arbejdets udførelse

Før anlæg af møddingsbunden fjernes muldjorden under hele pladsen og i en afstand af 1-2 m fra møddingsbundens ydergrænser.

Herefter kan den nøjagtige afsætning af anlægget finde sted, og udgravningen til afløb og fundamenter udføres.

Afløb for møddingsaft placeres som vist på tegning og føres til pumpebrønd og/eller ajebeholder, gyllebeholder eller møddingssaftholder.

Afløbsbrønde kan udføres af Ø 315 mm PVC brønde eller andre godkendte brønde. Fundamentet og kantforstærkning føres min. 600 mm under færdigt terræn og udføres af beton 25 MPa moderat miljøklasse. Herefter afrettes med groft sand til 150 mm under færdig konstruktion. Det kapillarbrydende lag udlægges, og vibreres omhyggeligt, så senere sætning undgås.

## **Bundstøbning**

Møddingsbunden samt randbelægning udføres med 150 mm beton 35 MPa, aggressiv miljøklasse. Møddingsbunden samt randbelægningen armeres med 150x150x6 mm svejst armeringsnet (karakteristisk trækbrudstyrke 550 MPa), placeret 40-50 mm fra bund. Stødlængderne skal mindst være 300 mm. Stødene skal forskydes.

Møddingsbunden skal som minimum have 10 mm fald pr. meter mod afløb. Randbelægningen skal have 30 mm fald pr. meter mod afløb.

Afløbsbrønde afdækkes med støbejernsriste.

Sidebegrænsningsmuren skal være mindst 1 m høj.

Møddingsbundens aktuelle hovedmål anføres i de enkelte tilfælde.

Der må ikke henlægges gødning på randbelægningen.

## **Feltinddeling**

Store betonflader vil revne som følge af svind, når betonen udtørres. Man kan formindske disse revnedannelser, hvis der i gulvet indlægges fuger (svindfuger), der inddeler gulvet i felter i passende størrelser. Feltstørrelser bør ikke overstige ca. 35 m<sup>2</sup>, og den største sidelinie ikke over 6 m.

## **Svindfuger**

Fugerne kan fremstiles ved at presse et formstykke, f.eks. et T-jern, ned i betonen, mens denne endnu er "frisk", men dog tilstrækkeligt afbundet til, at fugesiderne bliver stående, når formstykket atter fjernes.

## **Udstøbning**

Gulvet støbes mellem såkaldte ledere eller allerede støbte kanter og afrettes efter overkant, der angiver den færdige gulvoverflades højde. Man udstøber hver andet flet (bane), og når disse felter (baner) er tilstrækkeligt afhærdede, fungerer deres kanter som ledere ved udstøbning af de mellemliggende felter.

Betonen komprimeres (vibreres) for at undgå stenreder eller andre svage punkter og trækkes af med retholt (f.eks. med bjælkevibrator).

Efter afhærdningen af betonen udfyldes fugerne med asfalt.

## **Efterbehandling**

Efter støbningen skal betonen beskyttes effektivt mod udtørring ved afdækning med plastfolie eller tilsvarende. Afdækningen udføres senest ½ time efter udstøbningen er foretaget. Plastfolien skal vedligeholdes og være effektiv i min. 8 dage.

Flader, der ikke kan afdækkes som angivet ovenfor, skal påføres en curingsmembran. Curingsmembranen skal ligeledes være påført senest ½ time efter støbning og være effektiv i min. 8 døgn. Der skal anvendes en voksbaseret curingsmembran, som skal have en effektivitet på mindst 75 %.

Curingsmidlet skal være tilsat en farvet indikator, således at påføringen kan kontrolleres visuelt. Curingsmidlet må ikke have skadelig eller retarderende virkning på betonens hærdning i overfladen.

Curingsmidlet må ikke nedsætte evt. fugtisolering eller malings vedhæftning. Hvis dette krav ikke kan opfyldes skal curingsmidlet fjernes effektivt fra betonoverfladen.

Der må ikke anvendes curingsmembran på støbeskel.

Hvis mindre stenreder og tilsvarende mangler forekommer, skal hullerne reparereres med cementmørtel i forholdet 1:3 tilsat klæbeforbedrer.

#### **Henvisninger**

- [Miljøministeriet, Miljøstyrelsen; Bekendtgørelse nr. 853 af 30. juni 2014, Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v.](#)
- [Byggeblad 103.09-03 Bundkonstruktioner med asfalt](#)

**Udenomsfaciliteter**

Udsprinkling af ensilagesaft og restvand

Arkivnr.	103.09-05
Udgivet	08.10.2009
Revideret	20.09.2012
Side	1 af 3

Dette Byggeblad giver en anvisning på hvorledes et udsprinklingsanlæg til ensilagesaft og restvand kan dimensioneres samt reglerne for benyttelse af dette.

**Lovgrundlag**

Ifølge Miljøministeriets Bekendtgørelse nr. 764 af 28/06/2012 om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilage m.v., skal ensilagesiloer og ensilagepladser udføres med afløb fra laveste punkt. Afløbet skal dimensioneres ifølge DS 432 (Norm for afløbsinstallationer) og føres til beholder for senere udbringning.

Ensilagesaft og restvand skal opsamles og enten udbringes på mark eller ledes til beholder. Opsamlingsbeholdere der udelukkende anvendes til opbevaring af ensilagesaft, skal have tilstrækkelig opbevaringskapacitet til, at udbringning kan ske miljømæssigt forsvarligt. Opsamlingsbeholdere til ensilagesaft skal tømmes så ofte, at der ikke sker overløb.

Restvand omfatter også overfladevand fra ensilagepladser.

Normal praksis er, at afløbet fra ensilagepladsen føres til gyllebeholderen som således dimensioneres under hensyn hertil. Der skal jf. DMI <sup>1)</sup> indregnes 0,7 m<sup>3</sup> regnvand/ensilagesaft pr. m<sup>2</sup> ensilageplads pr. år i beregningerne for opbevaringskapacitet af husdyrgødning.

Jævnfør ovenstående skal der således reserveres en ret stor kapacitet i gyllebeholderen, alene til regnvand. Det kan derfor være ønskeligt, at håndtere regnvandet på anden og billigere vis, fx direkte udsprinkling.

**Dimensionsgivende regnvandsstrøm**

I DS 432 (Norm for afløbsinstallationer), beregnes den dimensionsgivende regnvandsstrøm i Danmark som:

$$q_{R,d} = i * \varphi * A$$

Hvor  $i$  er den dimensionsgivende regnintensitet i l/s pr. m<sup>2</sup>

$\varphi$  er afløbskoefficient (for tætte belægninger som beton og asfalt sættes  $\varphi$  til 1,0)

$A$  er arealet målt i m<sup>2</sup>

Den dimensionsgivende regnintensitet benyttes til at dimensionere afløb og rør (og evt. pumpe) for at bortlede en kontinuerlig mængde regnvand. Ifølge afløbsnormen afhænger intensitetens størrelse af hvor ofte der kan accepteres skader og ulemper som følge af overbelastning af installationen.

Idet en evt. oversvømmelse af ensilagepladsen ingen eller meget få skader medfører sammenholdt med at der er tale om regnvand med meget lille grad af forurening fra ensilagen, kan regnintensiteten sættes til 110 l/s pr. ha hvilket svarer til 0,011 l/s pr. m<sup>2</sup>.

Eksempel 3000 m<sup>2</sup> opsamlingsareal:

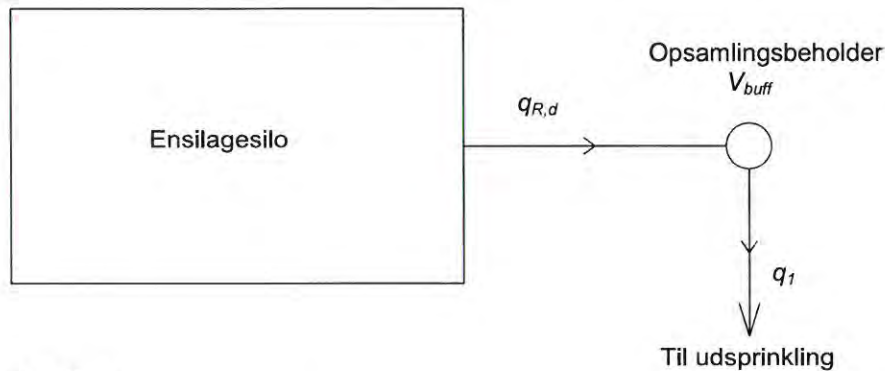
Dimensionsgivende regnvandsstrøm:

$$q_{R,d} = i * \varphi * A \Rightarrow q_{R,d} = 0,011 * 1,0 * 3000 = 33,0 \text{ l/sek}$$

De lokale myndigheder kan foreskrive andre intensiteter, fx baseret på lokale statistikker.



## Dimensionering af opsamlingsbeholder og udsprinklingspumpe



### Sandfang

For at undgå ophobning af jord og sand i opsamlingsbeholderen vil det være en fordel med en sandfangsbrønd. Sandfangsbrønden bør have en diameter på minimum 1,0 m. Størrelsen vil dog afhænge af hvor stort et areal der skal opsamles ensilagesaft og restvand fra. Samtidig skal det vurderes hvor meget jord og sand der kommer fra transport af maskiner. I forbindelse med meget store anlæg, kan sandfanget udføres, så det er muligt at komme ned og tømme det for sand og jord med en læsemaskine.

### Opsamlingsbrønd

Idet der vil være perioder på året, typisk om vinteren, hvor det ikke er muligt at udsprinkle vandet umiddelbart, bør opsamlingsbrønden have en bufferkapacitet der svarer til ca. en halv måneds nedbør. Den månedlige nedbør i januar måned kan jf. DMI <sup>2)</sup> sættes til 57 mm hvorfor bufferkapaciteten sættes til 0,0285 m<sup>3</sup>/m<sup>2</sup>.

Eksempel 3000 m<sup>2</sup> opsamlingsareal:

Kapacitet på opsamlingsbrønd med bufferkap.:

$$V_{buff} = A * 0,0285 \Rightarrow V_{buff} = 3000 * 0,0285 = 86 \text{ m}^3$$

### Pumpe

Opsamlingsbrønden skal udstyres med automatisk udsprinklingspumpe der bør have en sådan pumpekapaцитet, at den kan udsprinkle hele indholdet på højst 10 timer. Pumpeautomatikken skal dog indstilles således, at pumpen starter senest når opsamlingsbrønden indeholder én dags nedbør. For at vandet i brønden ikke står og bliver "rådden" kan det dog tilrådes, at pumpen starter tidligere.

Den daglige nedbør kan jf. DMI <sup>3)</sup> sættes til 7 mm hvilket svarer til 0,007 m<sup>3</sup>/m<sup>2</sup>.

Eksempel 3000 m<sup>2</sup> opsamlingsareal:

Én dags nedbør (seneste pumpestart):

$$V_{dagsnedbør} = A * 0,007 \Rightarrow V_{dagsnedbør} = 3000 * 0,007 = 21 \text{ m}^3$$

Min. pumpekapaцитet:

$$q_1 = V_{buff} / 10 \text{ timer} \Rightarrow q_1 = 86 / 10 = 8,6 \text{ m}^3 / \text{t}$$

Opsamlingsareal A	Regnvandsstrøm *) q <sub>R,d</sub>	Opsamlingsbeholder med bufferkapacitet V <sub>buff</sub>	En dags nedbør (=pumpestart) V <sub>dagsnedbør</sub>	Krav til pumpe q <sub>1</sub>
m <sup>2</sup>	l/s	m <sup>3</sup>	m <sup>3</sup>	m <sup>3</sup> /t
500	6	14	4	2
1000	11	29	7	3

1500	17	43	11	5
2000	22	57	14	6
2500	28	71	18	8
3000	33	86	21	9
4000	44	114	28	12
5000	55	143	35	15
6000	66	171	42	18
7000	77	200	49	20

\*)  $i=110 \text{ l/s*ha}$

### Kapacitet i opsamlingsbeholder

Det vil i visse situationer være muligt at medregne opstuvning på forpladsen i bufferkapaciteten, såfremt dette forhold kan dokumenteres. Det er i denne sammenhæng vigtigt, at opsamlingsbeholderens højeste niveau placeres i højde med det niveau på forpladsen som indgår i beregningen af kapacitet således at den samlede opbevaringskapacitet ( $V_{buff}$ ) kan opnås uden overløb fra forplads og brønd.

Det skal bemærkes, at ovenstående tal bygger på et landsgennemsnit. I praksis regner det lidt mere vest for Storebælt og lidt mindre øst for Storebælt.

### Udbringning af ensilagesaft og restvand

- Udbringning af ensilagesaft og restvand må ikke give anledning til unødige gener.
- Udbringning af ensilagesaft og restvand må ikke udbringes på en måde og på sådanne arealer, at der er fare for afstrømning til vandløb, herunder dræn, søer over 100 m<sup>2</sup> og kystvande
- Udbringning af ensilagesaft og restvand på vandmættet, oversvømmet, frossen eller snedækket jord er ikke tilladt
- I perioden fra høst til 1. november må der ikke udbringes ensilagesaft, medmindre udbringningen sker på bevoksede arealer eller på arealer, hvor der er afgrøder den følgende vinter.
- I perioden fra 15. november til 1. februar må der ikke udbringes ensilagesaft (læs definition for restvand i bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilagesaft m.v.)

Ved dimensionering af udsprinklingsdelen (rør, hydranter, sprinkler/kanon osv.) skal der bl.a. tages hensyn til det modtagne areals størrelse og beskaffenhed.

Idet gødningsværdien for ensilagesaft/regnvand er meget lille, er der ingen håndfaste regler for størrelsen på det modtagne areal, men det bør dog ikke være mindre end opsamlingsarealet. Ved udsprinkling i vintermånederne hvor jorden ikke er så modtagelig, skal der udvises særlig opmærksomhed på risikoen for afstrømning til søer og vandløb, herunder dræn. Det kan i denne periode være nødvendigt at udvide størrelsen på det modtagne areal væsentligt og/eller flytte sprinklerne længere væk fra søer og vandløb, herunder dræn, end sædvanligt.

### Henvisninger

- [Bekendtgørelse om erhvervsmæssigt dyrehold, husdyrgødning, ensilagesaft m.v. nr. 764 af 28/06/2012](#)
- [Danmarks Meteorologiske Institut, DMI, Klimanormaler for Danmark](#)
- [Dansk Standard](#)
- [FarmTest nr. 87 Udsprinkling af ensilagesaft og overfladevand](#)

Note 1) DMI's klimanormaler for Danmark 1961-1990, Gennemsnit for hele landet (årsnedbør = 712 mm)

Note 2) DMI's klimanormaler for Danmark 1961-1990, Gennemsnit for hele landet (januar = 57 mm)

Note 3) DMI's klimanormaler for Danmark 1961-1990, Gennemsnit for hele landet (oktober=76 mm fordelt på 11 nedbørsdage)



